

Priopćenje za medije

Luxembourg, 24. rujna 2020.

Revizori novim pregledom prikazuju na koji se način odgovorom EU-a na krize iz razdoblja 2008. – 2012. povećala otpornost financijskog sektora

Učinak pandemije bolesti COVID-19 daleko je veći od učinka financijske i dužničke krize iz razdoblja 2008. – 2012., a dalekosežne gospodarske posljedice još uvijek nisu poznate. Za „pametna“ oporavak potrebno je osloniti se na pouke izvučene iz prethodne krize i uzeti u obzir utvrđene nedostatke. Europski revizorski sud (Sud) danas je objavio svoj najnoviji pregled u kojem se opisuju razvojne promjene u ekonomskim i financijskim strukturama EU-a tijekom posljednjeg desetljeća te ističu preostali izazovi, potencijalni rizici i nedostatci u politikama.

Globalna financijska kriza te naknadna gospodarska i dužnička kriza u europodručju koje su zabilježene u razdoblju 2008. – 2012. imale su dugoročne posljedice na rast i fiskalnu stabilnost u EU-u. Posljedice tih kriza dodatno su izražene zbog nedostataka u financijskom sustavu EU-a i neprikladnosti instrumenata politika, praćenja i regulatornog okruženja, kao i zbog nepotpune institucijske strukture europodručja. Tekuća pandemija bolesti COVID-19 stavlja na kušnju otpornost ekonomskih i financijskih struktura EU-a, imajući u vidu i veličinu ekonomskog učinka i sam razmjer javnog odgovora.

„Smatramo da je deset godina nakon globalne financijske krize važno dati pregled odgovora EU-a“, istaknula je **Ivana Maletić, članica Suda zadužena za ovaj pregled**. „Gospodarski šok koji je izazvala pandemija bolesti COVID-19 daleko je veći od onoga iz 2008. godine, no ono što smo naučili na temelju prethodne krize pomoći će nam da se uhvatimo u koštac s trenutačnim izazovima.“

Ovaj se pregled temelji na revizijama koje je prethodno obavio Sud i analizama koje su provela druga relevantna tijela EU-a i međunarodne organizacije te revizori u njemu ističu da su u skup alata EU-a za borbu protiv financijske krize posljednjih godina uvedena

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke pregleda koji je izradio Europski revizorski sud. Cjeloviti tekst pregleda dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

određena poboljšanja. EU je u financijskom sektoru uspostavio nadzorna tijela na razini EU-a, postrožio regulativu o bankama i nadzor nad njima te uspostavio okvir za njihovu urednu sanaciju. Te su mjere pomogle u otklanjanju određenih nedostataka koji su 2009. bili prisutni u području nadzora nad bankama i sanacije banaka. Započet je i rad na bankovnoj uniji i uniji tržišta kapitala. Međutim, revizori ističu da i dalje postoje određeni problemi:

- niska profitabilnost banaka i slaba provedivost sanacije banaka, visoka razina neprihodonosnih kredita (koja je ipak u padu) u određenim državama članicama i fragmentacija nacionalnih zakona o insolventnosti banaka;
- potencijalno nestabilniji financijski sustav zbog kreditnih gubitaka, ovisno o trajanju i razmjeru recesije kao posljedice krize izazvane pandemijom bolesti COVID-19;
- unatoč znatnim naporima uložanima u standardiziranje nadzora diljem država članica, upravljanje suprotstavljenim nacionalnim interesima i interesima EU-a još uvijek nije učinkovito, a regulatorna arbitraža i dalje ostaje aktualno pitanje, kako je utvrđeno prethodnim revizijama koje je Sud obavio u vezi s nadzornim tijelima na razini EU-a (EBA, EIOPA i ESMA);
- alati EU-a za otkrivanje sistemskih financijskih rizika dosad se primjenjuju uglavnom na bankarski sektor, dok je makrobonitetni okvir za sektor osiguranja, mirovinskog osiguranja, nebankovnih financijskih posrednika manje razvijen te se o njemu još raspravlja na razini EU-a.

Revizori također ističu da ako EU želi ostvariti svoje ambiciozne ciljeve zaštite, nadzora i jačanja svojeg financijskog sektora, mora dodijeliti odgovarajuće proračunske i ljudske resurse u tu svrhu, te da se mora dovršiti uspostava unije tržišta kapitala i bankovne unije (kojem još nedostaje treći stup).

Prije krize iz 2008. godine praćenje i kontrola javnih financija nisu bili na visokoj razini, u određenim su državama članicama fiskalne rezerve bile niske te nije postojala zadovoljavajuća koordinacija gospodarskih politika na razini EU-a. Moguće je uočiti sličnosti sa stanjem 2020., imajući u vidu trenutačan rizik od povećanja gospodarskih razlika među državama članicama i ozbiljno pogoršanje fiskalnog deficita i javnog duga uslijed krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 koja stvara veliki pritisak na rashode i prihode opće države. Revizori napominju da bi se države članice koje su već prije pandemije bilježile visoke razine javnog duga mogle naći u osjetljivijem položaju i da bi takva razina duga mogla uvelike utjecati na sposobnost tih država da provode politike, pomažu poduzećima ili pružaju opću potporu društvu.

Koraci poduzeti u svrhu ublažavanja učinaka krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 na gospodarstvo i financije EU-a dovode do pokretanja novih institucijskih i političkih odgovora. Kako je već istaknuto u prethodnim revizijskim izvješćima na temu koordinacije fiskalne politike EU-a, gospodarsko upravljanje na razini EU-a postaje sve složenije, dok je provedba relevantnih pravila sve teža, što zahtijeva visok stupanj diskrecije i stručne prosudbe Komisije i Vijeća, ali i daleko veće napore država članica u pogledu provedbe reformi koje je preporučio EU.

Napomene za urednike

Komisija predviđa da će se BDP EU-a 2020. smanjiti za 7,4 % (7,7 % za europodručje), što je veće smanjenje nego tijekom ijedne godine krize iz razdoblja 2008. – 2012. EU dopušta privremeno izuzeće od pravila o državnim potporama i aktivaciju opće klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu kako bi se državama članicama omogućilo da bez odgode pruže potporu poduzećima i provedu fiskalne politike. Osim toga, EU je osmislio nove proračunske instrumente za poticanje oporavka država članica te zaštitu unutarnjeg tržišta i stabilnosti eura. U to se ubraja i paket „EU nove generacije” (engl. *Next Generation EU*) vrijedan 750 milijardi eura, čiji su središnji elementi novi mehanizam za oporavak i otpornost i tri zaštitna mehanizma, tzv. „sigurnosne mreže”, u ukupnoj vrijednosti od 540 milijardi eura. Pregled koji Sud objavljuje pod naslovom „Kako je EU uzeo u obzir pouke izvučene iz financijske i dužničke krize iz razdoblja 2008. – 2012.”, dostupan je na internetskim stranicama Suda na 23 službena jezika EU-a (eca.europa.eu). Ovaj pregled nije revizijsko izvješće i u njemu se iznose činjenice povezane s konkretnim pitanjem. U najnovijem pregledu iznose se informacije o početnom odgovoru na krizu uzrokovanu pandemijom bolesti COVID-19 te je on nadopuna drugim publikacijama koje je Sud objavio na temu bolesti COVID-19, što uključuje mišljenja o [Uredbi o zajedničkim odredbama](#), instrumentu [REACT-EU](#), [Fondu za pravednu tranziciju](#) i [mehanizmu za oporavak i otpornost](#). Uskoro će se objaviti i dva pregleda o odgovoru relevantnih politika na pandemiju bolesti COVID-19, koji će se odnositi na javnozdravstveni i gospodarski sektor. Informacije o mjerama koje je Sud uveo u pogledu pandemije bolesti COVID-19 dostupne su [ovdje](#).

Kontakt za medije: Claudia Spiti – claudia.spiti@eca.europa.eu – T: (+352) 691 553 547